

דף מ.

עין משפט א.ב.

ח"מ סימן רפז סעיף ג.

ג. ד. מי שירש את אביו והשביח הנכסים ונטע ובנה, ואח"כ נודע לו שיש לו עוד אחים במדינה אחרת אם האחים קטנים השבח לאמצע^ז ואם גדולים שמין לו כאריס^ק. וכן אח שירד לנכסי קטן והשביח אין שמין לו כאריס אלא השבח לאמצע שהרי לא ירד ברשות.

עין משפט ג.ד.ה.ו.ז.ח.

ח"מ סימן רצב סעיף יא

יא.ג. יד. המפקיד אצל חבירו תבואה ונסתפק ממנה ואינו יודע כמה לקח הרי מחזיר לו הכמות שהפקיד אצלו פחות חסרונו הטבעי של כל דבר ודבר^י, וכל זה במדד לו בימות הגורן והחזיר לו בימות הגורן אבל מדד לו בעת שהפקיד אצלו בימות הגורן ומחזיר לו בימות הגשמים שהתבואה תופחת^ש אין מחשב לו החיסרון שאמרו חכמים. וה"ה שתות לייץ ולשמן כשיעורו שאמרו.

עין משפט ט.

ח"מ סימן רצב סעיף יב

א. בד"א, שמדד לו בימות הגורן והחזיר לו בימות הגורן. אבל מדד לו בימות הגורן והחזיר לו בימות הגשמים, אינו מוציא חסרונו, מפני שהם מותרות.

עין משפט י.כ.

ח"מ סימן רצב סעיף יג

עיין לעיל עין משפט ג.ד.ה.ו.ז.ח.

- צ. והיינו קטנים בשעה שהשביח אף שעכשיו הם גדולים. ומיהו מה שאכל כבר אין מוציאין מידו כיון שאינו בעין. סמ"ע ס"ק י"ד.
- ק. שהרי קימ"ל דמורידין קרוב לנכסי שבוי גדול, וזה האח הלא ידוע, כאח שבוי הוא. כ"כ ה"ה בפ"ט מנחלות הלכה ד', ועיין בסמ"ע ס"ק ט"ו.
- ר. ממשנה וגמ' בב"מ מ' ע"א, וכאוקימתא דר"י, ורמב"ם בפ"ה משאלה ה"ה.
- ש. מברייתא שם.

עין משפט ל.

הו"מ סימן רכח פעיף כ

כ. המוכר לחבירו שמן מזוקק אינו מקבל שמרים. מכר לו שמן סתם מקבל עליו שמרים לוג ומחצה למאה לוג ^ה.

הגה: וי"א דאם לא עירב שמריו ונתן לו כבר מזוקק מחל ואינו מנכה לו דבר.

דף מ:

עין משפט א.

הו"מ סימן רצא פעיף א

א. שומר חנם נפטר בשבועה מגניבה ואבידה ^א ואינו חייב לשלם אלא בפשיעה ^ב.

הו"מ סימן רלא פעיף כ

ב. היכא שיש בי"ד שהעמידו ממונים להשגיח שלא ירויח יותר משתות ומפרישים כל המוכרים מלמכור ביותר משתות ^ג, חייב כל

ה. ומקבל עליו עוד שמן עכור העולה למעלה על פני השמן יותר על השמרים הידועים באותו מקום, ועיין עוד בדברי השו"ע עצמו באיזה זמן קנה השמן אם בניסן כשהשמן עכור או בתשרי.

א. ממשנה בב"מ צ"ג ע"א, ובדף צ"ד ע"ב בברייתא יליף לה מקראי. וכשחייבים הד' שומרין הם חייבים לשלם מעידית כמזיקין, כ"כ הרי"ף והרא"ש והוא בס"י שפ"ה ושפ"ח סעיף ב'.

ובחצי מלוה וחצי פקדון בעיסקא כשצריך לגבות ממנו גובה מחצית מעידית ומחצית מבינונית, כ"כ ברש"ל בפ"ק דב"ק, ש"ך ס"ק א'.

ב. ואם נגנב או אבד מחמת פשיעתו בשמירתו ג"כ חייב. סמ"ע ס"ק ב'. והש"ך בס"ק ג' הוסיף דאם פשע בשמירתו אפי' נאנס חייב כמו בסעיף ו'.

ובפעמוני זהב הביא שבדין השומרים מצינו שאמר הפסוק "כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור" וממה שכתוב "רעהו" נתמעט עכו"ם וכמו שאמרו בפ' המקבל בדף קי"א. וכ"כ הט"ז בריש סי' ש"א, ואם שומר לעכו"ם פטור אלא א"כ קבל בקנין בסודרו של הגוי להתחייב בשמירה שחייב, ודוקא בקנין ולא בדברים כיון שאיתמעטו משמירה לגמרי אפי' משבועה הילכך בקיבל אחריות צריך דוקא בקנין ולא בסודר של העדים דאין שליחות לעכו"ם ע"ש.

ג. טור בשם הרמ"ה ב"ב פ"ה סי' קמ"ד. וכן יש לדקדק מדברי הרמב"ם בריש פ"ד ממכירה. ושנות זה היינו מלבר דהיינו דבר שהקצן שלו חמשה יכול למוכרו בששה כך דיקדק הפעמוני זהב. מהסמ"ע בס"ק כ"ח.

אחד למכור ולא להרויח בדברים שיש בהם חיי נפש יותר משתות ד אבל אם כל אחד מוכר בכל מה שיכול לא מחוייב האדם לבדו למכור בזול בפחות משתות.

עין משפט ב.

ח"מ סימן רכה סעיף יט

יט. אסור לערב שמרים בין ביין בין בשמן אפי' כל שהוא ה.

עין משפט ג.

ח"מ סימן רב סעיף ד

ד. מכר י את הצמד לא מכר את הבקר מכר את הבקר לא מכר את הצמד אפילו במקום ז שקורין [מקצתן] לצמד בקר.

ד. ודין זה נחלק לג' ענינים לדעת הרמב"ם והטור והם א'. בדברים שהוא עיקר אוכל נפש כגון שמנים וסלתות ויינות יכול להשתכר עד שתות ולא יותר. ב'. בדברים שאין בהם אוכל נפש כלל כגון בשמים יכול להשתכר כל מה שירצה אפי' כפלי כפליים מהקרן. ג'. בדברים שיש בהם ממכשירי אוכל נפש כגון כמון ותבלין מותר להרויח בהם עד כפל מהקרן ולא יותר וזהו דלא כמ"ש הב"י. סמ"ע ס"ק ל"ו.

וחנוני שאין לו להרויח יותר משתות בדברים שהם אוכל נפש ממש היינו אחרי שהוסיף שכר טרחתו והוצאותיו, לא כן בסיטונאי אין לו להוסיף שכר טירחתו רק יציאותיו. סמ"ע ס"ק ל"ז, כמבואר בסי' רכ"ז סעיף כ"ח.

ה. רמב"ם פ"ח ממכירה הלכה ח' ממשנה וברייתא שם וכמו שביאר רש"י שם בד"ה אבל. ופירוש הדבר ביין אחר אסור, אבל ביין זה מותר כמבואר בסעיף ט"ו, לכן כשנתן לו מזוקק מנכה לו אח"כ, ודעת הי"א שהביא הרמ"א בסעיף כ' הוא להיפך, דכיון שמותר לערב של באותו יין עצמו אם נתן לו מזוקק אינו מנכה לו דאמרינן שמחל. סמ"ע ס"ק כ"ה-ל'.

ו. את הצמד. העול שנותנים על שני השוורים כשמוליכים אותן יחד לחרישה או בשאר משא, נקרא צמד.

ז. שקורין לצמד בקר. גם במיימוני פכ"ז דמכירה [ה"ב], גם בסמוך בהג"ה סעיף ח' כתב מור"ם כן. ואם לאו טעות סופר הוא צ"ל דקאי אמאי דסיים מכר הבקר לא מכר הצמד, וע"ז שפיר קאמר אפילו קורין לצמד ג"כ בקר. אבל בסמוך סעיף ח' בהג"ה כתב מור"ם ז"ל, ואם הכל קורין לצמד בקר ולצמד לבד מפרשים צמד לבד כו', הכל מכור, וזה דלא אמר צמד לבד אלא מכר סתם צמד, הכל מכור אפילו בקר, משם מוכח דמור"ם פירשו דאמכר את הצמד קאי אי בקר הוי בכלל מכירת צמד. לכן נראה להגיה דמ"ש לצמד בקר, צ"ל צמד לבקר, וכן צ"ל בטור [סעיף ו'], ואתי שפיר ג"כ בטור דצ"ל שקורין לבקר צמד וקאי אמ"ש מכר הצמד לא מכר הבקר. ועיין בהג"ה בסמוך סעיף ח' דשייך לכאן, דשם נתבאר דמ"ש המחבר כאן אפילו קורין צמד לבקר או איפכא, היינו דוקא כשאין הכל קורין צמד לבקר, דאי הכל קורין אותו כן הוה אמרינן דהדמים מודיעין שמכר גם הבקר בכלל צמד, ולפעמים אפילו בלא דמים מודיעין היו ג"כ בקר בכלל צמד או צמד בכלל בקר, והוא כשהכל קורין לבקר צמד ולצמד אומרים צמד לבדו וכמ"ש שם, ולא מצאתי פלוגתא בזה, ואדרבה כן מוכח בגמרא ריש פרק המוכר את הבית [ב"ב ס"א ע"ב], וכמ"ש הטור (והמחבר) [והרמ"א] ג"כ בסימן רי"ד [טור

הגה: ודווקא שאינן קשורין ביחד אבל קשורין ביחד מכורים.

עין משפט ד.ה. חו"מ סימן רכה סעיף כ
עיינ לעיל דף מ. עין משפט ל

עין משפט ו. חו"מ סימן רצב סעיף ו

ז. המפקיד חבית אצל חבירו בין שייחדו לה הבעלים מקום בין שלא ייחדו לה מקום, וטלטלה לצורכו^ח ונשברה בין קודם או אחר שהחזירה למקומה חייב לשלם^ט.

ואם טלטלה לצורכה^י בין שנשברה מתוך ידו, בין אחר שהחזירה למקום האחר פטור.

הגה: טלטלה לצורך מקומה חייב בפשיעה ופטור מאונסין, ואם אירע האונס מחמת השינוי מקום^כ, אם ייחדו לה הבעלים מקום חייב אפי' אחר שהניחה, ואם לא ייחדו לה הבעלים מקום פטור משהניחה^ל.

סעיף י' ורמ"א [סעיף ז' בהמוכר לחבירו בית בבירה גדולה ע"ש, ושם כתב עוד פרטי דינים שייכין כאן, גם הטור [כאן] סידרם וביארם יפה חילוקי הדינים ע"ש, אלא דמור"ם סידר דבריו על דברי המחבר שכתב אחר כל הדינים כלל אחד שאין הדמים מודיעין וק"ל.

ה. רמב"ם בפ"ז משאלה ופקדון הלכה ט', וכתב ה"ה דזה ממשנה וגמ' בב"מ מ' ע"ב ודף מ"א ע"א, ופסק כהר"ף.

ט. ואפי' לא נטלה כדי לגזולה או לשלוח בה יד לחסרה, אלא טלטלה לצורכו כדי לעלות עליה במקום סולם ולהחזירה אח"כ למקומה, אפ"ה חייב באונסין כיון שטלטלה לצורכו, כך דייק בסמ"ע בס"ק י"א מהסוגיא, והוי שואל שלא מדעת וחייב.

י. בסמ"ע בס"ק י"ב הגירסא היתה בשו"ע לצורך מקומה ופירש כגון שטלטלה למקום מוצנע יותר כדי שלא תשבר, והש"ך בס"ק ז' כתב דט"ס "לצורך מקומה" וצ"ל "לצורכה" וכך פירש רש"י וכמו שגרוס אצלנו.

כ. פירושו שלא החזירה למקומה הראשון ובאו גנבים וגנבוה, חייב אפי' אותו מקום השני משומר יותר מן הראשון, שאנו אומרים שאלו הגנבים לא היו מצויים שם לא גנבוה אילו נשאה במקומה, וזה דוקא כשייחדו לה הבעלים מקום מתחילה דאל"כ כל מקום שחוזר ומניחה הוא מקומה. סמ"ע ס"ק י"ג.

ובביאורים ס"ק ז' כתב דהעיקר שאינו מתחייב רק כשיש במקום השני שום פשיעה בשמירה נגד איזה דבר, אבל בלי זה הוא פטור.

ל. ואם נשברה מתוך ידו, אם יש לתלות שמתוך כובדה נשברה חייב ואם לאו פטור. כ"כ בנתיבות בחידושים ס"ק י'.